

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 37 (1629) 1988 m. rugšėjo mėn. 20 d.

XXXIII METAI

Melbourne

Kun. Alfonsas Svarinskas Vokietijoje

Rašo Andrius Smitas -
Vasario 16 gimnazijos Direktorius

Didysis Lietuvos laisvės kovotojas Alfonsas Svarinskas rugpjūčio 23d. atvyko į Vokietiją. Kun. A. Svarinskas yra Lietuvos Helsinkio grupės narys ir Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto steigėjas. Dėl savo veiklos jis tris kartus buvo įkalintas ir iš viso 21 metus trečdali savo gyvenimo praleido sovietiniuose lageriuose. Paskutinį kartą jis buvo nuteistas 1982 m. 7 metams darbo stovyklos ir 3 metams tremties.

Praeitais metais sužinota, kad kun. Svarinskas sunkiai susirgęs ir sutinka išvykti į užsienį gydytis. Kun. A. Bungos tarpininkavimu didysis lietuvių draugas Augsburgio vyskupas dr. Josef Stimpfle išsiuntė per Vokietijos užsienio reikalų ministeriją iškvietimą, tačiau ilgą laiką nebuvo gautas atsakymas. S. m. liepos gale užsienio reikalų ministerija pranešė vyskupui Stimpfle, kad kun. Svarinskas rugpjūčio 23d. atskris į Frankfurtą.

Kun. Alfonsas Svarinskas atskrido su Lufthansa lėktuvu iš Maskvos kuris 8.55 val. vakaro nusileido. Prie lėktuvo jį pasitiko Europos lietuvių vyskupas dr. Antanas Deksnys, Vokietijos vyskupų delegatas lietuvių katalikų sielovada kun. Antanas Bunga, lietuvių disidentų užtarėjas austras vienuolis tėvas Jakob Foerg, Vokietijos LB valdybos pirmininkas Juozas Sabas su žmona.

Praėjusį pro pasų kontrolę kun. Svarinską pasitiko apie 40 lietuvių ir kitataučių plojimu. Vasario 16 gimnazijos mokiniai, apsirengę tautiniais rūbais, įteikė jam puokštę gėlių-21 rožė, po vieną rožę už kiekvienus metus kalėjime.

Kun. Alfonsas Svarinskas susirinkusiems aiškino, kad jis čia atvyko kovoti, o ne gerai pavalgyti. Jeigu jis negalės čia kovoti, o tik gerai pavalgyti, tai jis geriau grįž į Lietuvą. Toliau jis pasakojo apie naujausius įvykius Lietuvoje. Kalbėjo apie bado streiką Vilniuje, kurį du žmonės pradėjo, o dabar jau 17 badauja, kad būtų paleisti sąžinės kaliniai. Apie 150 žmonių badaujančius prižiūri. Paaiškino Lietuvoj ruošiamas protesto akcijas prieš Molotovo-Ribbentropo paktą, jo 49 metų sukakties progą ir apie persitvarkymo sąjūdį, kurį jis išgyrė. Jo žodžiais šie persitvarkymo sąjūdžio dalyviai

Kun. Alfonsą Svarinską, grįžusį iš Sibiro katorgos, atsisveikinant Lietuvoje išleidžia į Vokietiją. Greta stovi Nijolė Sadūnaitė.

tęsia tą darbą, kurį pradėjo Lietuvos pagrindininkai ir disidentai.

Kad Lietuvoj daug kas pasikeitę, rodo ir jo išvykimas. Vilniaus aerouoste jį galėjo išlydėti keletą šimtų lietuvių su Lietuvos Trispalve ir himnu. Valdžia taip džiaugėsi jo išvykimu, kad neleido milicijai susirinkusios minios išvaikyti, o atvirksčiai dar davė salę, kurioje susirinkusius vaišino kava. Taip pat Maskvoje jį galėjo išlydėti 17 draugų su Lietuvos

Trispalve. Muitinė jo nekratė.

Po kun. A. Svarinsko kalbos visi sugiedoję „Lietuva brangi“ ir išsiskirstė keliolai į Vasario 16 gimnaziją, kur vyko pirmas priėmimas.

Kol visi susirinko į gimnazijos salę užkandžiams, atėjo 11 val. vakaro. Pirmausia buvo sugiedota „Ilgiausių metų“ kun. Alfonsui Svarinskui. Po to jis papasakojo

Nukelta į 4 psl.

Lietuvoje tirs stalinizmo nusikaltimus

Vilniuje leidžiamas Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio ledinys „Sąjūdžio žinios“ savo 13-ame numeryje praneša apie Komisijos stalinizmo nusikaltimams tirti įsteigimą ir jo tikslus. Artimiausieji šios komisijos tikslai, rašo „Sąjūdžio žinios“ yra sudaryti vardinį represuotųjų ir jų šeimų sąrašą: registruoti ir skelbti spaudoje represijų vykdytojų prievartos veiksmus ir pavardes žmonių, pasižymėjusių ypatingu žiaurumu: rinkti nukentėjusių atsiminimus, dokumentus, laiškus, nuotraukas ir kitą dokumentinę vertę turinčią medžiagą, organizuoti jų publikavimą; rūpintis archyvinės medžiagos, liečiančios stalinizmo nusikaltimus Lietuvoje, publikavimu. Šių tikslų įgyvendinimui Komisija

kreipiasi į Lietuvos visuomenę, prašydama, kad ji prisidėtų prie informacinės medžiagos rinkimo. Šiam reikalui Komisija stalinizmo nusikaltimams tirti yra parengusi anketą, kurią užpildyti yra prašomi visi represuoti, o jei jų nebėra tarp gyvųjų, jų giminės ir artimieji. Anketoje yra pateikiama 16 klausimų, kurie yra susiję su suėmimo, nutelaimo, nutremimo, sugrūžimo, reabilitavimo datomis, vietomis ir panašiu duomenų pateikimu. Anketa vardinio represuotųjų ir jų šeimų sąrašo sudarymui yra pateikiama „Sąjūdžio žinių“ 13-ame numeryje. Anketos ir kita su stalinizmo nusikaltimais susijus medžiaga yra renkama LTSR Mokslo Akademijos Lietuvos filosofijos istorijos skyriuje Vilniuje.

Lietuvoje liepos 4d. LKP CK posėdyje buvo priimtas nutarimas pakelsti kai kurių laikraščių pavadinimus. Šiaulių miesto laikraščio „Raudonoji vėlavė“ pavadinimas pakelstas į „Šiaulių naujienas“, Varėno rajono laikraščio „Raudonoji vėlavė“ į „Merklo kraštas“, Šilutės rajono laikraščio „Komunistinis darbas“ į „Pamarys“ ir Telšių rajono laikraščio „Komunistinis švyturys“ į „Telšių laikraštis“.

Užsienio spauda šiomis dienomis pranešė apie Lietuvos Laisvės Lygos laišką čekų ir slovakų tautoms sovietinės invazijos 20 metų progą. Čekų, slovakų, lietuvių ir kitų tautų Europoje pralietas kraujas kovose prieš svetimųjų prispaudą stiprina visą pasaulį. Tautos, pagimdžiuosios Ją Palachą ir Romą Kalantą, kurie paaukojo savo gyvybę liepsnose ant laisvės aukuro, turi tikrą teisę būti laisvomis!

Dekanas kun. Juozas Jakaitis, 65 m. amžiaus, Kudirkos Naumiesčio klebonas Vilkaviškio vyskupijoje, mirė rugpjūčio 27d. Kunigu jis buvo išventintas 1945 m. Vatikano žiniomis, kun. Jakaitis yra jau keturioliktas šiemet Lietuvoje ir pirmas Vilkaviškio vyskupijoje miręs lietuvis kunigas.

Klaipėdos senamiesčio ekologinė padėtis yra kritiška, -taip rašo Klaipėdos „Persitvarkymo sąjūdžio“ naujienos, stūdydamos senamiesčių paversti pėsčiųjų zona. Senamiestis puikiai slopina jūros vėjus, bet tuo pačiu lligam užkonservuoja automobilių išmetamus dujas. Azoto dvideguonio kiekis ore šiuo metu du-tris kartus viršija leistinas normas, trūkšimo aukštą nuošimtį sudaro transportas.

Kanados užsienio reikalų ministerija pasidavė Sovietų Sąjungos spaudimui ir atėmė iš pabaltiečių diplomatinį atstovų „garbės konsulių“ statusą. Pabaltiečių organizacijos nuogastauja, kad tai gali būti didelis žingsnis į Pabaltijo valstybių aneksijos pripažinimą.

Vatikano radijas pranešė, kad Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio atstovas muzikologas prof. Vytautas Landsbergis respublikos televizijos laidoje rugpjūčio 20d. laidoje kreipėsi į Lietuvos visuomenę, ją kviesdamas dalyvauti mitingė Vilniaus Vinglo parke rugpjūčio 23d. 19 valandą.

Demonstracijas Pabaltijo kraštuose, minint Molotovo-Ribbentropo paktą plačiai paminėjo Vatikano dienraštis „L'Osservatore Romano“ ir didžiosios pasaulinės žinių agentūros, o Italijoje visos masinės komunikacijos priemonės: radijas, televizija ir spauda, net ir Italijos komunistų „Unita“ skelbė apie įvykusias demonstracijas. Štai keletas Italių spaudos antraščių: „Atsiverla Pabaltiečių frontas“, „200 tūkstančių Vilniuje“, „Kremlius keičia nusistatymą Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu“.

Kretlingoje rugpjūčio 23d. demonstracijoje pasmerkiant Molotovo-Ribbentropo paktą dalyvavo apie penki tūkstančiai žmonių centrinėje miesto aikštėje ir tą minėjimą atidarė Genutė Sakalėnė, kuri su kitais yra paskelbusi bado streiką dėl visų lietuvių sąžinės kalinių išlaisvinimo. Jai pasmerkus tą paktą ir reikalaujant likviduoti to pakto padarinius, minia žmonių šaukė: „Laisvės Lietuvai!“ Pasibaigus tam mitingui, minia nukelavo į Kretlingos bažnyčią, kur šv. Mišias koncelebravo trys kunigai: Antanas Bunkus, Vytautas Sadauskas ir Liudas Sarkauskas.

Ginamos lietuvių kalbos teisės

Okupuotos Lietuvos mokslininkai už gimtosios kalbos gynimą.

„Atitinkamą Lietuvos TSR konstitucijos straipsnį siūlytume formuluoti taip: „Valstybinė Lietuvos TSR kalba yra lietuvių kalba“. Ir toliau rašoma: „Lietuvos TSR užtikrims lietuvių kalbos vartojimą valstybės ir visuomenės organų veikloje, švietimo, kultūros, mokslo, gamybos ir kitose įstaigose, įmonėse bei organizacijose, valstybės rūpinimams visapusiškai lietuvių kalbos ugdymu ir mokymu. Sudaromos sąlygos ugdyti ir kitas Lietuvos TSR vartojamas kalbas, mokytis ir vartoti rusų kalbą kaip TSRS tautų tarpusavio bendravimo priemonę“. („Tiesa“ Nr. 168).

Šiais sakiniais baigia savo pro memoria II asmenų okup. Lietuvos iškilni mokslininkų-lituanistų, mokslų akademijos narių, profesorių filologijos daktarų. Jų vardai pavardės: Vytautas Mažiulis, Juozas Bulavas, Kazys Ulvydas, Zigmas Zinkevičius, Vytautas Ambrazas, Aleksas Girdenis, Jonas Palionis, Aleksandras Vanagas, Bronius Kuzmickas, Kazimieras Garšva ir Laima Grumadienė. Visi tai žinomi vardai mokslininkų, išaugusių pokario metų sąlygose.

Savo pro memoria pradžioje jie cituoja Leniną iš jo raštų, kur šis komunizmo kūrėjas Rusijoje „prieštarauja rusų kalbos paskelbimui visiems privaloma valstybine kalba“. Tačiau šio „lenininio“ požiūrio praktiškai nebuvę laikomasi ir vietoje jo buvę forsuojamais „nacių suartėjimo ir susiliejimo procesas“. Nacionalinius skirtumus bandyta laikyti tarybinės liaudies vienybę skaldančiu faktoriumi. Kaip pavyzdys, be ko kita, nurodoma, kad „neatsižvelgiant į lietuvių kalbos komisijos 1970 m. balandžio mėn. nutarimą, rusiškose pasų dalyse priverstinai slavinamos lietuvių tėvo vardų formos, pridedant prie tėvavardžių prisagas (-ovic, -evič, -ovna, -evna). Persitvarkymo sąlygomis joku būdu negalima leisti keroti tokios rūšies prievartai ir į rusišką tekstą būtina gražinti tėvo vardo lietuvišką kilmininko formą — Jono, Antano ir t.t.“.

Lietuvių kalbos teisiu reikalu dėmesio vertas filologijos mokslų daktaro Simo Karaliūno (gimęs 1936 m.) rašinys „Lietuvių kalba ir bilingvizmas“, paskelbtas „Vakarinių naujų dienų“ dienraštyje (Nr. 167). Čia jis rašo, „Funkcinis rusų kalbos krūvis ir mišriojo bilingvizmo vyravimas ir plitimas intensyviai kalbų kontaktus, veikia lietuvių kalbos vartojimą, bilingvistų lūpose atsiradę, interferencijos reiškiniams veržiasi ne tik į šnekamąją, bet ir į rašomąją

BRONIUS KVIKLYS Mūsų specialus bendradarbis Cikagoje

lietuvių kalbą, smukdo lietuvių kalbos kultūrą, o drauge smunka ir visos visuomenės kultūra...Mokyklose ir kitur poželsta daugelio individų patį gimtosios kalbos kompetencija, gebėjimas vartoti lietuvių kalbą, reikšti savo mintis. Tokioje svarbioje kultūros srityje, kaip mokslas, lietuvių kalba iš dalies tefunkcinuoja — gamtos ir tikslųjų mokslų darbai, straipsniai, monografijos rašomi rusų kalba. Nebesiplėtoja mokslinis lietuvių kalbos stilius, nebekuriama mokslo terminija“.

Lietuvių kalbos teisės gina ir žymus lituanistas docentas Arnoldas Pirockinas (gimęs 1931 m. kom. partijos narys nuo 1960 m.). Jo rašinys „Valstybinės kalbos problema“ pakeičtas „Komjaunimo tiesoje“ (Nr. 140). Jis nurodo, kad „lietuvių niekada neturėjo konfliktų dėl kalbų vartojimo su rusais akademikais F. Fortunatovu, F. Koršu, A. Sachmatovu. Jų neturi nė su dabar dirbančiais Maskvoje ir Leningrade V. Ivanovu, V. Toporovu. O. Trubačovu, J. Okupščikovu ir kitais rusų mokslo bei kultūros žmonėmis...Tad reikalavimas konstituciškai pripažinti lietuvių kalbos teises respublikoje nekreiptas ne prieš kitas tautas, ne prieš padorius kultūringus atstovus ir ne prieš jų nacionalinius jausmus...Tačiau ar taip jau reta susidurti su storževiais, kurie moka tik vieną kalbą — savo kalbą?“ Toliau A. Pirockinas rašo: „Manytume, kad kiekvienas darbuotojas visų pirma turėtų mokėti valstybinę kalbą tiek,

kad įstengtų suprasti kalbantįjį ir paaiškinti specialybės dalyką klausiančiam. Str. pabaigoje jis užkliūna ir nelietuviškų mokyklų Lietuvoje auklėtinius „Jaunoji karta, baigdama virdurines mokyklas, turėtų lietuvių kalbos mokėti pagal programą. Dabar jų atestatuose įrašyti pažymiai dažniausia fiktyvūs, lietuvių kalbos rusiškų ir lenkiškų mokyklų absolventai nėra pramokę. Autorius pats būdamas nelietuviškos kilmės, rašinė baigia sakiniu: „Lietuvių tauta turi istorinę teisę į jos kalbos kaip valstybinės pripažinimą“.

Dr. Vyt. Amrazas (Liter. ir menas“ Nr. 31) iškelia faktus dėl lietuvių kalbos darymo bei rusinimo. Ypatingai mūsų kalbą neigiamai veikia dvikalbystė“. Lietuvių kalbą buvo ir yra stumiama iš daugelio viešojo gyvenimo sričių: iš mokslo, tarpžinybino susirašinėjimo, dokumentacijos, transporto iš buitinio aptarnavimo. Ne paslaptis, kad aukštesiose valdžios įstaigose rusų kalba imta laikyti pagrindine, o lietuvių vietine. Taip ir plinta Lietuvoje jau ne kalba, o puskalbė, kurioje tik žodžiai neva lietuviški, bet sudėlioti taip, kad ne įgudusiam ir suprasti sunku“.

Okup. Lietuvoje yra daugybė kalbinių institucijų: Lietuvių kalbos ir literatūros mokslinio tyrimo institutas, Lietuvių kalbos katedros aukštesiose mokyklose, yra terminologijos ir kitokios kalbinės komisijos, leidžiami periodiški su specialiai lietuvių kalbai skirtami žurnalai — „Kalbos kultūra“ ir „Mūsų kalba“. Yra daug kalbinių ir kiekvienai metalį juparuošama dar daugiau. Visi jie, kaip ir visa tauta, turi kovoti už kalbos gynimą. Gera, kad šiuo reikalu jau kal kas daroma.

„Jei Viešpats mane atsiuntė į lagerį“

„Jūs galite padėti išsivystinti kunigą-kalinį“ — tokia antraštė Toronto (Kanadoje) savaitraštyje „The Sunday Sun“ (Sekmadienio saulė) „Pagalbos laišku“ skiltyje savo skaitytojams pristatė lietuvių sąžinės belaisvį kun. Sigitą Tamkevičių. Tai vienas Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narių-stelgėjų, 1983 metais buvo nutelstas dėl tarlamo sovietinės santvarkos šmeižimo. Kun. S. Tamkevičius buvo du kartus parvežtas iš lagerio į Vilnių ir raginamas pasirašyti kaltės pripažinimo aktą. Jam atsisakius tai daryti, vėl buvo grąžinamas į lagerį Mordovijoje.

Siuo metu kun. S. Tamkevičius yra tremtyje Tomsko srityje. Toronto savaitraštyje savo skaitytojams pateikia kun. Tamkevičiaus laišką iš Mordovijos, kurį perspausdino iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos.

Greta laiško yra pateikti kun Tamkevičiaus nuotrauka ir adresas tremtyje: Toronto laikraščio skaitytojai yra raginami rašyti laiškus kun Tamkevičiui ir tremties vietą bei Kanados valdžios pareigūnams, juos prašant paraginti sovietus išsivystinti kun Tamkevičių.

Štai keletas sakinių iš kun Sigitą Tamkevičiaus laiško, kurį cituoja Kanados savaitraštyje:

„Ačiū Dievui už viską, o ypatinai už išorinę nelaisvę, kuri moko mane dar labiau branginti vidinę laisvę... Esu įsitikinęs, kad visur ir visada galima gyventi pilnakraujį gyvenimą ir būti naudingi kitiems. Jei Viešpats atsiuntė mane į lagerį, tai suprantama, kad mano gyvenimas čia Bažnyčiai yra reikalingesnis nei laisvėje. Turiu progos kal ką paaukoti Dievui, turiu galimybę savo idealus pastatyti aukščiau už visas kitas vertybes. Nesigailiu, kad grįžau atgal, kitą pasielgti ir negalėjau. Išorinė laisvė, kurią žmonės labiau brangina, nėra pati didžiausia vertybė. Vidinės laisvės kaina yra didesnė ir šitos laisvės niekas negali atimti, ją galima tik prarasti, gyvenant ne pagal sąžinę“.

Įvykiai

Canberra. Darbo partijos vyriausybė pakelia parlamentarams 20% algas. Parlamentarų metinė alga bus \$ 60.000, tik nesvarsto kaip pakelti pinigų vertę, o tik kaip daugiau pinigų gauti.

„The Australian“ rugsejo 7 d. atspausdino buvusio Amerikos prezidento Richard Nixon ilgą straipsnį „Rytų Europos nepriklausomybės raktas lygalakal taikai“. Jis išvardijo visas Rytų Europos sovietų satelitines valstybes, bet nutylėjo sovietų pasigrobtas Pabaltijo valstybes. Būdamas Amerikos prezidentu, 1973 m. gegužės mėnesį jis lankėsi Maskvoje, kal Romas Kalanta jo apsilankymo metu savo gyvybę aukėjo liepsnose saukdamas: „Laisvės Lietuvai! Pasaulis Kalantos balsą išgirdo, bet prezidentas Nixon šiam desperatiškam laisvės sauksmui liko kurčias iki šios dienos.“

Townsville. Naras, 30-50 metų gylėje leškodamas netoli kranto nuskenusio laivo inkaro, rifuose užtiko apie 100 tonų amunicijos. Kariuomenės ekspertai tirta iš kur galėjo atsirasti tas slaptas radinys.

„The Age“ rugsejo 6 d. praneša, kad Izraelyje nuo praėjusių metų gruodžio 8 d., prasidėjus arabų laisvės reikalavimų sąmyšiams, Izraeliui jau nušovė 250 arabų palestiniečių ir 5.600 jų sužeidė, suluošino, o per tą laiką žuvo nuo arabų tik 4 žydai.

Melbourne. „The Sun“ rugsejo 9 d. praneša, kad Viktorijos valdžia turi \$ 9 milijonus iš palikimų asmenų, mirusių nepalikus testamento. Skelbiama 50 pavardžių, tarp kurių yra ir kelios lietuviškos pavardės. Malinovskis Stanislav + 1985 Noble Park, paliko be testamento \$ 239.272; Stankevičius Bronius + 1983 iš Ascot Vale, paliko \$ 93.281; Valaitis Edvard paliko \$ 73.917. Norintieji gauti žinių apie jų palikimus privalo kreiptis į State Trustees Services Manager, GPO Box 1461 N, Melbourne 3001. Praėjus šešeriems metams po mirties, palikimas atitenka valstybei.

Canberra. Federalinis biudžetas uždeda pensininkų investicijų pajamoms taksų mokėjimą. Viktorijos opozicijos lyderis liberalas Mr Kennett kviečia pensininkus protestuoti. Opozicijai spaudžiant, federalinis Ministrų kabinetas praneša, kad tas taksas kiek sušvelnins.

Kinijos valdžia pareikalavo iš Sovietų Sąjungos, kad Vietnamė išmontuotų savo įrengtas karo laivyno bazines Cam Ramh Bay vietovėje, bet sovietai vargyliai ar paklausys tokio nuolankaus prašymo.

Vatikano radijo dienraštyje praneša, kad Ukrainoje Kalus vietovėje šiomis dienomis sovietai areštavo ukrainiečių katalikų teisyne gynėją Jurij Rudenko, 42 m. amžiaus.

Cekoslovakijoje Zmogaus teisių gynimo sąjūdis „Chartija 77“ paskelbė ilgą dokumentą 20-ųjų metų proga, kai 1968 m. rugpjūčio mėnesį sovietai okupavo Cekoslovakiją ir nusiaubė ją moraliniu, dvasiniu, socialiniu, politiniu, ekonominiu, kultūrinu, ekologiniu ir kitais atžvilgiais. Ta invazija dar labiau apsunksino Cekoslovakijos žmonių gyvenimą, kur šiandieną viešpatauja totalitarinė diktatūra ir slautėja visagalė milicija. Dokumentas kviečia tautiečius nusikratyti baimės jausmo, laisvai ir drąsiai reikšti savo idėjas, pasmerkiant invaziją bei jos pasekmes.

Popležius Jonas Paulius II rugsejo 10 d. pradėjo devynių dienų apaštalinę kelią pietų Afrikoje. Jis lanko Zimbabvę, Botsvaną, Lesotą, Swazilandą ir Mozambiką.

TEVISKES AIDAI
18 Henry St. Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Daukyns. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25, Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris .50c Skelbimai už skilties vieną cm - \$1.50 c. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožūra.

Published by Vincas Zemaitis
17 McMillan St, Clayton. Vic. 3169
President of the Lithuanian Catholic Federation

TEVIŠKĖS AIDAI

Sauksmas iš Vilniaus

Sovietai skelbia atvirumą ir persitvarkymą, bet jų įstatymuose lieka, kad religija turi būti išgyvendinta. Vilniuje plačiai žinomi penki asmenys Sąjūdžio žiniose paskebe valdžiai laišką, kad tikros laisvės nėra be sąžinės laisvės. Tik sąžinės laisvė yra žmogaus ir tautų laisvės būtina sąlyga. Apžvelgdami dabartinę tikinčiųjų padėtį Lietuvoje, autoriai nurodo, kas reikia daryti, kad būtų užtikrinta pilietinių teisių lygybė ir visapusiška sąžinės laisvė: suteikti tikintiesiems lygias teises su valstybės privilegijuotais netikintiesiems.

Tikintieji Lietuvoje galės nuoširdžiai įsijungti į persitvarkymą ir atsinaujinimą tik išitikinę, kad jų pažeminimas iš tiesų neatšaukiamai bus nubrauktas. Tai bus matoma iš atitinkamų teisinių aktų, svarbiausia iš kasdieninės praktikos:

-jeigu bus grąžinta religiniam kultui vyriausioji Lietuvos bažnyčia - Vilniaus katedra ir leista statyti naujas bažnyčias ten, kur jos tikintiesiems reikalingos;

-jeigu bus iškeltas ateizmo muziejus iš Lietuvos Globėjo šventojo Kazimiero bažnyčios ir baigsis tos brangios šventovės profanavimas;

-jeigu religiniai susivienijimai gaus juridinio asmens teises, o bažnytiniai centrai - pilnas leidybos-sudarymo ir veikimo teises;

-jeigu bus panaikintas draudimas mokyti vaikus ir jaunimą tikėjimo dalyku;

-jeigu bus leista kurtis ir veikti bažnytinėms blaivybės, šalpos, ir panašiom brolijom ir draugijom;

-jeigu bus pertvarkyta Religijų reikalų Tarybos veikla, kad ji nebūtų Bažnyčios pavergimo įrankiu;

-jeigu bus liautasi sistemingai žeminti religiją ir Bažnyčią mokyklose ir masinėse informacijos priemonėse;

-jeigu niekas jokia dingstimi nebus verčiamas kalbėti ir elgtis prieš savo sąžinę, o religijos praktikavimas nebus kliūtis pakilti darbe, moksle ir kultūrinėje veikloje.

Tą raštą pilnais avo adresais pasirašė Julija Salkauskienė, dailininkė, Alfonsas Misevičius, teisininkas, Antanė Kučinskaitė, kalbininkė, Vincas Rastenis, gydytojas, Povilas Varnelė, inžinierius.

Tai gyvoji tautos dvasios jėga, kuri nebesibijo viešai prabilti ir reikalauti prigimtųjų teisių, kurias Tėvynės okupantai jėga yra išplėšę. Reikalaujant religinės ir sąžinės laisvės, su ja ateina ir tautos laisvė.

PD

Tautos šventė Melbourne su prof. V. Skuodžiu

Minėjimas vyko ne tik pasikeitusioj aplinkoj-naujai skoningai atremontuotoj salėje ne tik laisvės vilties pakeltoj nuotalkoj, bet ir su džiaugsmu, kad penkšimtinės minios tarpe turėjom tikrą Lietuvos kovotoją prof. Vytautą Skuodį, kurio atydzial klausėsi visi net ir geras skaičius jaunimo ankščiau retai matomo tokiom progom.

Aišku, dėmesio centras buvo V. Skuodžio žodžiai. O jie buvo lietuviškai nuoširdūs ir įtikiną, nes tai nebuvo paprastas prof. Skuodžio balsas. Čia kalbėjo Lietuvos pagrindis tiek vargęs ir kentėjęs ir dabar bekeliąs tautą naujai kovai prieš smurtą ir neteisębę. Balsas, kuris savo pavyzdžiu padeda mūsų broliam atsikratyti teroro įskiepietos baimės. Ką gi pasakė šitas laisvės kovos kankinys? Neįmanoma perduoti visos jo kalbos nei tas reikalinga, kadangi svečias aplankys ir Sydnejaus, Hobarto ir Adelaidės bendruomenes ir ten kalbės. Visgi kai kurių jo išreikštų minčių negalima čia nepaminti.

Prof. Skuodis kategoriškai patvirtino, kad visi gandai paleisti kai kurių turistų lankiusių Lietuvą, kad bók mūsų broliai, ten esą apsipratę su okupacija ir nenori jokios nepriklausomybės, yra visiškai klaidingi. Tą patvirtina ir šimtatūkstaninės minios dalyvaujančios viešuose aktuose Vilniuj ir iš dalies Kaune.

Prelegentas tiki, kad Sovietų imperija eina prie neišvengiamo žlugimo. Pačių rusų kaliniai, buvę aukšti karininkai, už moksliską apskaičiavimą šitokio imperijos likimo sėdėjo kartu su Skuodžiu darbo stovykloj. Čia jis patvirtina mūsų pačių spaudoj minėtas panašias „pranašystes“.

Jis patarė vežti į ok. Lietuvą mažiau materialinių dovanų, bet žymiai daugiau knygų ir kitos laisvos spaudos.

Skuodis pasakė, kad vien žinojimas, kad užsienio lietuviai dirba dėl Lietuvos laisvės, daug padeda pavergtiem broliam, jiems sužadina drąsą ir entuziazmą.

Ką galima ir reikia daryti čia, tai garsinti Lietuvos bylą per spaudą ir per politikus, ypač dabar, kada mūsų tauta parodė pasauliui, kad ji trokšta ir reikalauja sau laisvės.

Jis ir pats nustebeš, kada pamatė, kiek yra veiklama Vakaruose mūsų išėvių. Aišku, greit pastebėjo, kad

veiklųjų yra ne taip jau didelė dalis. Bet, pagal V. Skuodį, veikimo pasisekimas daugiau priklauso nuo kokybės, bet ne nuo veikėjų

skaičiaus.

Be nuoširdžių, atvirų ir objektyvių pasisakymų, prof. Skuodis yra tauri asmenybė. Tiek metų iškentėjęs, praradęs savo profesoriaus vietą ir Tėvynę, jis nesuklumpa, net nenusimena. Vien galvoja, kaip daugiau pasidaruoti savam kraštui. Lai likimas jam padeda šitam kilniam darbe.

Pašventę žinutės vietą garbingam svečiui, trumpai paminėsim, kad minėjimas prasidėjo iškilmingom pamaldom.

Meninę dalį atliko tautinių šokių grupė, choras ir mažieji deklamuotojai, Danius Aras ir Lina Didžytė. Apyl. pirmininkas K.

Lynikas tarė atidarymo ir padėkos žodžius. gabi pranešėja buvo p. Brigita Karazijienė.

Dr. J. Kunca

Posėdžiavo ALK Federacijos Valdyba

Susirinkus visiems valdybos nariams į Parapijos namus Kensingtone rugsėjo 5d. ir pasimeldus, pirmininkas Vincas Zemaitis apžvelgė įvairius Federacijos valdybos atliekamus darbus. Tradicinis „Tėviškės aidų“ metinis balius ruošiamas Melbourne Lietuvių namuose rugsėjo 24d. suteikti lėšų laikraščio leidimui. Buvo pasidalinti darbai. Administracijos pranešimu, šiuo metu dar vis trečdalis skaitytojų neapsimokėjo prenumeratos už šiuos metus. Valdybai atpultų daug rūpesčių ir darbų, jei visi iš anksto apsimokėtų. Aptartas ir artėjantis Federacijos suvažiavimas Adelaidėje gruodžio 28d.

Redaktorius kun. dr. P. Daukyns pranešė, kad dėl sveikatos toliau nebegalės redaguoti laikraščio. Valdyba ieškos galinčių dirbti redakcijoj, kuriuo būtų galima paruošti, kad nuo Naujų metų jau toks kolektyvas galėtų redaguoti laikraštį. Kai kun. P. Daukyns

gyveno Geelonge, 1966 m. birželio mėnesį jis buvo pakviestas prie „Tėviškės Aidų“ redakcijos darbų, o vėliau dar šalia tų darbų išstius 5 metus ėjo ir administratoriaus pareigas, o kun. Pr. Vaserliui kur išvykus, paprašydavo jį perimti ir redaktoriaus pareigas. Taip 1973 m. jam buvo pavestos redaktoriaus pareigos. Redakcijoj išdirbęs su kaupu 22 metus yra pavargęs ir dėl sveikatos toliau nebegalės redaguoti. Sekantis Valdybos posėdis numatytas spalio 3d.

PD

RASOTE TESTAMENTĄ?, Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"! Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvynė šaukia. Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduos"!

„TEVIŠKĖS AIDŲ BALIUS“

Rugsėjo 24 d., šeštadienį

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Balious pradžia 7 val. vak.

Sokiams gros kontinentalinis orkestras. Gera vakarienė.

Staigmenos loterijoj.

Gėrimai Klubo bufete.

Pakvietimai visiems \$15.

Stalus užsisakyti pas Juozą Keblį, telef. 584 2693 ir

sekmadieniais prie bažnyčios.

Kun. Alfonsas Svarinskas Vokietijoje

Atkelta iš 1 psl.

daugiau apie savo išvykimą.

Kai jis 1987 m. sunkiai susirgęs sutiko išvykti į užsienį gydytis ir buvo gavęs kvietimą iš Vokietijos, jis buvo parvežtas į Vilnių, bet vėl sugrąžintas į lagerį, nes nesutiko pasirašyti rašto, kad jis ateityje nepažeis įstatymų. Jis tokio rašto nepasirašė, nes tai būtų buvęs prisipažinimas, kad jis praeityje nusikalto.

Tačiau liepos mėnesyje jį vistiek paleido ir jam nereikėjo nieko pasirašyti. Kadangi vokiečiai dar nebuvo spėję sutvarkyti jo dokumentus, tai jis dar turėjo laiko pabūti Lietuvoje ir atsivieškinti su savo draugais ir buvusiais parapiljiečiais.

Kalbėjo ir apie gyvenimo sąlygas lageryje ir apie jo sveikatos pablogėjimą. Tačiau grįžus į Lietuvą sveikata gerokai pasitaisė, taip kad dabar visai ne blogai jaučiasi.

Sekancią dieną, rugpjūčio 24, kun. Svarinskas kartu su J.E. vysk. Dr. A. Deksniu ir 5 kitais kunigais laikė pirmąsias Sv. Mišias vakaruose. Po to jis išvyko į Frankfortą, kur Tarptautinė draugija žmogaus teisėms ginti (IGFM) sušaukė spaudos konferenciją, kurioje dalyvavo apie 20 žurnalistų.

Cia jis daugiausia buvo klausinėjamas apie gyvenimą lageryje, apie kitus kalinius ir apie padėtį Lietuvoje. Į klausimą, ar Lietuvoje matosi lengvatos sąryšyje su „glasnost“ ir „perestroika“, kun. Svarinskas atsakė, kad Lietuvoje žmonės juokiasi iš vakarų pasaulio, kad šis taip labai tiki į pasikeltimus. Tiesa, šiuo metu jaučiasi tam tikras atlydis, tačiau valdžioj sėdi tie patys pareigūnai ir prokurorai. Pats Gorbaciovas šiam persitvarkymui yra davęs 2-3 metus ir, jeigu Sovietų Sąjunga per tą laiką ekonomiškai nesustiprės, tai gal ir grįž prie griežtesnis režimas. Šiuo metu Bažnyčia ir žmonės naudojami atlydžiui. Giedamas himnas, keliama Trispalvė, vyksta mitingai, atsirado persitvarkymo sąjūdis. Didžiausias Gorbaciovo nuopelnas yra kova

Kun. Alfonsas Svarinskas kalba jį pasitikusiems lietuviams Frankfurto aerouose 1988 m. rugpjūčio 23d. Iš kairės: J.E. vyskupas dr. A. Deksnys, kun. A. Svarinskas, rusų disidentas J. Belov, V. Damljonaitis. Nuotrauka M. Smitlenės.

prieš alkoholizmą. Cia Bažnyčia galėtų valdžiai padėti, bet valdžia šios pagalbos nenori. Bažnyčia jau anksčiau kovojo prieš alkoholizmą, bet tie, kurie anksčiau šią problemą iškeldavo už antitarybinę propagandą buvo sodinami kalėjiman. Didžiausia bėda yra, kad Lietuvoje, kaip ir visoje Sovietų Sąjungoje žmonių moralė yra nustumusi. Lietuvos katalikų Bažnyčia bando ją pakelti.

Į klausimą, ar jis žada grįžti į Lietuvą, kun. Svarinskas atsakė, kad jis tris kartus grįžo į Lietuvą ir tikisi ir ketvirtą kartą grįžti. Tačiau šiuo metu jis neturi kito pasirinkimo, kaip tik likti vakaruose arba grįžti į Lietuvą, o iš ten į darbo stovyklą.

Kun. Svarinskas į klausimus atsakinėjo lietuviškai per vertėją. Spaudos konferencijos gale jis prabilo vokiškai: Tegyvuoją laisvė. Tegyvuoją popiežius. Tegyvuoją Vokietija. Tegyvuoją kovojanti Lietuva.

Po spaudos konferencijos kun. A. Svarinskas išvyko į Bad Woerishofeną, kur laikinai apsigyvens pas vyskupą dr. A. Deksnį ir gydytis. Cia jį aplankė Augsburgio vyskupas dr. J. Stimpfle, o telefonu su juo kalbėjo ir jį sveikino Essenio kardinolas dr. Franz Hengsbach.

Tautinė stovykla „Mūsų Lietuva“

Stovyklos komitetas jau galutinai susitarė su stovyklavietės administracija dėl visų stovyklavimo sąlygų. Tenka prisiminti, kad už keliolikos kilometrų vyks Australijos skautų organizuojamas Jamboree, kur susirinks iš Pacifiko kraštų apie dešimt tūkstančių skautų. Komitetas stengiasi sutelkti kuo daugiau lėšų, sumažinti stovyklos mokestį. Išslutintinė loterijos bilietai, kuriuos išplatins, šaknelės prašome grąžinti V. Neverauskul. Jau yra gauta aukparamos iš sekantių organizacijų ir pavienių asmenų:

R. Sidabras	\$ 10
J. Vilioniene	10
Adelaidės pensininkų klubas	30
Lietuvių Caritas Inc.	200
Adelaidės Liet. sąjunga Inc	100
Adelaidės Liet. kat. moterų d-ja	100

Skautiškas ačiū visiems mūsų parėmusiems. Laukiame paramos ir iš kitų organizacijų bei mūsų bendruomenės narių.

Stovyklos mokestis \$95 asmeniui

Tos pat šeimos antram nariui 75
Trečiam ir sekanciam 60
Šis mokestis padengia visas stovyklavimo išlaidas, išskyrus ekskursiją, kur teks apsimokėti kelionės autobusu išlaidas (apie 5 dolerius).

Jau išsiuntinėti aplinkraščiai ir registracijos lapai visiems tuntams. Į stovyklą galima užsiregistruoti tik per vietinį tuntą. Jei tunto nėra, tada prašome kreiptis tiesiog į VII Tautinės stovyklos komitetą: D. Baltutyte, 1 Belinda St., Evandale SA 5069. Tel. (08) 363 0153.

Stovykla bus labai gražioje vietoje netoli Adelaidės (27 km), apsupta kalvų, miškingoje vietovėje. Stovyklos barakeliuose yra lovos 74 asmenims. Lovose matracai ir pagalvės; reikia atsivežti miegamus maišus arba dvi paklodes ir užvalkalą pagalvei. Kiekvienas stovyklautojas gaus tris antklodes.

Stovykloje yra moderni virtuvė su visais patogumais, todėl stovyklautojams nereikia atsivežti indų. Visi stovyklaujantieji bus aprausti. Stovykloje bus laikomasi Australijos rajoninių stovyklų taisyklių. Stovyklos programa jau paruošta. Ji yra labai įvairi ir įdomi. Nei vienam stovyklautojui neteks nuobodžiauti.

Tikimės, kad stovykloje dalyvaus ir Rajono Dvasios vadovas arba kuris kitas lietuvis kunigas, taigi religinė pusė nepamiršta. Numatoma surengti ekskursiją į pajūrį, kur stovyklautojai galės atsigalvinti, jei pasitalkytų karštos vasaros dienos. Vykstantieji į pajūrį privales apsimokėti kelionės autobusu išlaidas. Visus muzikalius stovyklautojus prašome nepamiršti instrumentų, nes vakarais vyks laužai ir kitokie renginiai, kur instrumentai labai pravers. Kviečiame visus Australijos lietuvių-skautus bei skaites į VII-tą Tautinę stovyklą „Lietuva“.

VII Tautinės stovyklos „Lietuva“ komitetas

Pataisęs savo sveikatą ir pramokęs geriau vokiškai kun. Alfonsas Svarinskas žada tęsti kovą už Lietuvos laisvę.

VII Tautinė stovykla

VII Tautinė stovykla „Lietuva“ įvyks tuoj pat po Lietuvos dienų, 1988 sausio 2-9 d.d. netoli Adelaidės, Mylor vietovėje. Stovyklos mokestis \$ 95, antram šeimos nariui \$75, trečiam ir daugiau \$ 60.

Grąžinant registracijos lapus reikalinga atsiųsti po \$ 35 už kiekvieną stovyklautoją, likusią dalį — atvykus į stovyklą. Pageldaujantieji gali iš karto sumokėti visą stovyklos mokestį. Registracijos lapus prašome grąžinti iki š.m. lapkričio 15 d., kadangi stovyklos vadovybė privalo iš anksto žinoti būsimųjų stovyklautojų skaičių.

Stovyklos patogumai

Kambariai su lovomis ir matracais 74 asmenims, palapinės - pagal pareikalavimą, virtuvė su visais patogumais ir indais, alkštė ir miškinga aplinka su laužaviete.

Kas reikalinga atsivežti

Išgelginę ir darbo uniformą, miegamą maišą arba dvi paklodes ir užvalkalą pagalvei (tris antklodes parūpina stovykla). Dėl smulkesnės informacijos prašome kreiptis į VII stovyklos komitetą: D. Baltutyte, 1 Belinda St., Evandale SA 5069. Tel. (08) 363 0153

VII Tautinės stovyklos „Lietuva“ komitetas

Kun. A. Svarinsko pagerbimo metu 1988.VIII.23 Vasario 16 gimnazijoje iš kairės: kun. P. Cemeša iš Argentinos (jo tik pusė veido), prelatas dr. Paulius Jatulis iš Romos, kun. Alfonsas Svarinskas, J.E. vyskupas dr. Antanas Deksnys, kun. Antanas Bunga. Nuotrauka M. Smitlenės

Australijos Lietuvių Fondo metinis susirinkimas

ALF susirinkime nariai klausosi pranešimų.

Ramioje ir darbingoje nuotaikoje praėjo XI-tasis įregistruotojo Fondo narių susirinkimas, sušauktas rugpjūčio 28d. Melbourne Lietuvių namų bendruomenės kambaryje.

Tylos minute prisimindami negrįžtamai išėjusius Fondo narius, susikauptė dienotvarkės vykdymui. Pirmininko R. Semetos pranešime išpūdingos pinigų sumos, paskirstytos metų bėgyje sekanciai: Krašto v-bai švietimo ir kultūros reikalams \$5,000, VI-iam Pas. Lietuvių Jaun. Kongresui \$4,000, 25 mokiniams ir studentams, pareikšusiems norą dalyvauti Jaun. Kongrese stebėtojais-po \$200=\$5,000, Lietuvių Dienoms remti komitetui (paskola) \$2,000, „Mūsų Pastogel“ ir „Tėviškes Aidams“-po \$2,000=\$4,000, Pasaulio Lietuvių sporto važyboms Adelaidėje \$2,000, Australijos Lietuvių bendr. paminklo įrengimui Canberroje \$5,000, Geriausiai visuomenės veikloje pasirodžiusioms D. Baltutytei ir M. Coxaitai pagal Krašto V-bos rekomendaciją-po \$500=\$1,000, Teatrams: Melbourne „Ausrai“, Sydnejaus „Atžalai“ ir Adelaidės „Vaidilai“ (už ilgametę kultūrinę veiklą)-po \$1,000=\$3,000, Lietuvių Studijų sambūriui Tasmanijos U-te, \$500, Mūsų chorams: Melb. „Dainos Sambūriui“, Sydnejaus „Dainai“ ir Adelaidės „Lituaniai“-po \$2,000=\$6,000, Išvykstančiam į Kanadą Sydnejaus taut. šokių ansambliui „Sokury“ \$2,000.

Jau yra paskelbtos sąlygos dviem literatūrinėms premijoms po \$1,000. Neatrukus bus paskelbta N. Butkūno vardo premijos sąlygos. Iš Kazokų Meno Fondo, kurį globoja ALF, taip pat bus skiriamos dvi premijos - dailininkams ir skulptoriams - kiekvienų Lietuvių Dienų meno parodų progomis.

Pirmininkas pabrėžė, kad yra svarbu didinti ir kaupti nejudomąjį pagrindinį kapitalą, kuris skirtas nepriklausomai Lietuvai. Dabartiniai įvykiai mus ypatingai tam įpareigoja. Tuo tikslu Fondas savo atelies uždavinuose yra numatęs praveisti vajų. Apgalvestauta, kad vietos įstatymai (Companies Act) neleidžia kapitalą didinti augančių palūkanų (procentų) keliu. Priešingai - visas toksai pelnas metu bėgyje turi būti išdalinamas tiems tikslams, dėl kurių šis AL Fondas yra įsteigtas, būtent

- lietuvių kultūros bei švietimo reikalams. Už neišdalintas palūkanas tenka mokėti mokesčius, ir valdyba ateityje vėl stengsis

Australijos Lietuvių Fondo metinis susirinkimas Melbourne Lietuvių namuose. Prezidiume iš kairės: išdinininkas V. Ališauskas, vicepir. M. Didžys, pirmininkas R. Semetas, vaid. narys A. Kasperlūnas, sekret. J. Mellūnas.

Sovietinio atodrėkio sunkumai

Nors Gorbačiovo „perestroika“ kol kas nieko apčiuopiamo nepasiekė, tačiau jo „glasnost“ iššaukė politinį atodrėkį, kuris mūsų akimis žiūrint yra tik okupacinio teroro susvelnėjimas, bet sovietų imperijoje tai jau didelis ir visai nelauktas pasikeitimas, duodas vilčių sulaukti šviesesnės ateities. Stebint Sovietų Sąjungos vidaus įvykius, kyla klausimas ar šis procesas tęsis iki galutinio laisvės atgavimo, ar jis bus užgniaužtas, bent laikinai, sovietinių konservatorių, kurie vis dar negali apsiprasti su tokiais pakitimais, statančiais į pavojų imperijos ateitį bei partijos neribota galia.

Kai šių metų kovo mėnesį Gorbačiovas buvo išvykęs į Jugoslaviją, jo reformų priešininkai, Jegoro Ligačiovo laiminami, išsiuntinėjo visoms redakcijoms garsų Andrejevos laišką, kuriame išdėstomi „perestroikos“ ir „glasnost“ pavojai. Praėjus kelioms savaitėms „Pravda“ paskelbė laiškaatsakymą į šiuos priekalštus. Tokia buvo Gorbačiovo šalininkų reakciją puolimui prieš juos atremti.

Vos išvykus rugpjūčio mėnesį Gorbačiovu atostogų ir perdavus

gauti tokioms pozicijoms numokėtiną (Tax exempt).

Pirmininkas dėkojo valdybos nariams, ypač sekretoriui J. Meiliūnui (jaunesniam) ir išdinininkui V. Ališauskui bei A. Krauso vardo Saltinių Bibliotekos vedėjui J. Mikštui ir tos bibliotekos administratoriui F. Sodaičiui.

Išdinininko ir revizoriaus be revizijos komisijos pranešimai buvo trumpučiai, pakartojantys Fondo balanso pozicijas, su kuriomis Fondo nariai dar prieš susirinkimą buvo raštu supažindinti. Čia tenka tik

paminėti, kad generalinis Fondo rezervas praėjusiais finansiniais metams buvęs \$333,640. Apykaltas susirinkimas patvirtino.

Savo pranešimą dar padarė ir Saltinių Bibliotekos vedėjas J. Mikštas, pažymėdamas, kad teoretiškai šio skyriaus knygos susimokėjusiems draudimo mokesčius yra skolinčios ir už Melbourne ribų gyvenantiems lietuviams. Tačiau didesnis knygų apdraudimo mokesčiai tokius potencialius skaitytojus galbūt atbaldo. Taip pat paruošiama metiniai bibliografiniai sąrašai, kurie išsiuntinėjami Sydnejaus, Adelaidės lietuvių, o taip pat ir kelioms australų bibliotekoms.

Neatsiradus kandidatų trim vakuojančiom pozicijom valdyboje, senieji jos nariai sutiko pasiūlyti kitiems metams. Taigi sekantiems metams Fondo valdybą sudaro: R. Semetas, J. Meiliūnas (jaun.), V. Ališauskas, M. Didžys ir A. Kasperlūnas. Revizijos komisijon perrinkti: A. Ramanauskas, J. Balčiūnas ir A. Obeliūnas.

Klausimuose ir sumanymuose A. Zubras kelė valdybai mintį išleisti Australijoje gyvenančių lietuvių prozininkų bei poetų kūrinių antologiją. J. Kvietieaitis perdavė Sauly kuopos pasiūlymą premijas gaunantiems tapti Fondo šimtininkais. J. Juškos samprotavimai, sieklą gal jau už Fondo funkcijų ribas, išeinančią veiklą, būtent kultūros reikalų aptarimą Fondo narių tarpe, tuo būdu pravedant lyg ir kultūrinės veiklos svarstybas. J. Sniras Fondo buhalterijai siūlė išvesti šalia „Pajamų bei išlaidų“ s-tos dar ir „Pelno bei Nuostolių“ sąskaitą.

Susirinkime užsiregistravo 42 vietoje gyvenantys nariai ir savo įgaliojimus („proxy“) dar prisuntė 16 narių iš periferijų.

D. Simankevičienė

Rašo dr. J. Kunca

valdžią savo padėjėjui ir reformų priešininkui Ligačiovu, pastarasis per Gorkio miesto televiziją išdrožė aštrią kalbą prieš pirmąjį sekretorių. Jis pareiškė, kad laisvoji rinka, kurią siūlo Gorbačiovas, prieštarauja socializmo principams. Po poros dienų, artimiausias Gorbačiovo patarėjas A. Jakovlev, viešėjęs rugpjūčio 10-12 d.d. Rygoje ir Vilniuje, jam atsikirtu.

Pagal Ligačiovą, laisvos rinkos idėja įveda sąmyšį sovietų žmonių ir marksistų draugų užsienyje tarpe. Jis pasisako už taip vadinamą „pasaulio tautų socialinio išsilaisvinimo revoliuciją“ ir ragina ją visokeriopai remti iki bus sužlugdytas kapitalizmas. Jeigu Ligačiovas pasmerkia protesto demonstracijas kaip ekstremistų ir antisocialistų išsišokimus, tai Gorbačiovas juos vadina „perestroikos“ teigiamu pasireiškimu.

Nežiūrint to, kad Gorbačiovas yra Kremiaus šeimininkas, jo priešai jį viešai kritikuoja, pasinaudodami jo „perestroikos“ viešumu. Tie priešingai reformai balsai nuskamba per visą imperiją ir

sukelia abejones ar Gorbačiovo numatyti tikslai galės būti įgyvendinti esant tokioms sąlygoms. Zymi dalis nomenklatūrinų darbuotojų neskuba reformuotis, dairosi per petį, bijodami ar konservatoriai nepais valdžios ir savo rankas ir nenubloks jų pačių iš šiltų ir minkštų sostų.

Lietuvos trumpiausias kelias į laisvę yra per reformas. Čia reikia pripažinti, kad mūsų pavergti broliai gerai supranta padėtį ir ją moka išnaudoti krašto labui. Tvirtčiau remiamas Gorbačiovas ilgiau išsilaisvys ir kartu mūsų tauta turės geresnes sąlygas atbusti ir pasiruošti ateities įvykiams. Visiems aišku, kad nei reformistai, nei konservatoriai nežada geranoriškai sugrąžinti mums laisvę. Tačiau negalim tarp jų abiejų dėti lygybės ženklą.

Nei reformos, nei grįžimas prie senųjų teroro metodų neišgelbės imperijos ir nesustabdys jos trimo, kadangi niekas negali išspręsti komunistinės sistemos priperėtų problemų, kurios šlaip ar taip atves Sovietų Sąjungą netoifimoj ateity prie katastrofos. Tik tada išmūsų laisvės valanda mūs tautai. Tačiau politinis atodrėkis mums yra daug malonesnis už šaltą Sibirą.

Lietuvių Katalikių moterų draugijai

80 metų

Saulenės Pusdešrienės paskaita Adelaidės LK moterų d-jos šventėje 1988 m. rugpjūčio 14 d.

Malonu LK moterų draugijos skyriui Adelaidėje, kad mes dar pajėgiame savyje išlaikyti tos Draugijos gyvybę ir toliau austi prieš 80 metų jos kūrėjų pradėtą Tiesos ir Meilės audinį, skirtą Dievui ir Tėvynei, kartu neleidamos užgesti viltims, kad jis kada nors bus parneštas į laisvą Lietuvą.

Sukaktyje neišvengiamai reikia atsigręžti į nueitą kelią, todėl ir man tegul bus leista grįžti bent trumpai prie Draugijos ištakų ir pasekti jos vagą, kad galėtume susidaryti vaizdą, kas yra ta Draugija, ką ji davė ir tebeduoda mūsų Lietuvai.

Lietuvių Katalikių moterų draugija įkurta 1908 m. kovo 21 d., rusų valdžiai patvirtinus D-jos įstatus. Tais pačiais metais, balandžio 26 d. Kaune įvyko moterų suvažiavimas, į kurį atvyko iš įvairių Lietuvos vietovių 200 delegačių. Išrinkta pirmoji D-jos valdyba. Nuostabu, kad tas suvažiavimas įvyko tik trims metams praėjus po 1905 m. Rusijoje kilusios revoliucijos, vos atgavus lietuviškos spaudos laisvę. Draugijos pirmasis dvasios vadas prelatas Povilas Januševičius D-jos įkūrimą taip apibūdino: "Moterų d-ją gimė sunkiausiais Tėvynei laikais, ją įkvėpė Dievo Apvaizdos malonė Bažnyčios ir Lietuvos labui".

Kas buvo tos D-ją įkūrusios moterys? Tai lietuviškos motinos, nuo seniausių laikų mylinčios savo kraštą, Lietuvos žemę, jos kalbą; motinos religingos, besimeldžiančios ne tik namuose, bet ir prie jų pačių išpuoštų kryžių bei rūpintojėlių; motinos prisirišusios prie savo šeimos, mylinčios savo gyvenamą aplinką, dainuojančios lietuviškas dainas; motinos mylinčios žmogų, jaučiančios dėkingumą Dievui. Draugijos atsiradimas - tai lietuviškos motinos, motinos-auklėtojos nuopelnas. Ji liko atrama ir jos užaugintai tikinčiai ir patriotai dukrai.

Moterų d-ją buvo lietuvių motinai pagalbinė priemonė. Jos įstatuose numatyti tikslai: suvienyti lietuvių katalikes moteris bendram kultūriniam, visuomeniniam darbui, jų ekonominei gerovei kelti, laiko išskilimams klausimams atsakymų ieškoti katalikų Bažnyčios moksle.

Draugija veikė susiskirsčiusi regionais, kurie ribojosi vyskupijomis, rajonais ir skyriais. 1939 m. Draugiją sudarė 5 regionai, 28 rajonai ir 405 skyriai. Tuo metu D-ją turėjo 42.000 narių. Vilniaus kraštui prisijungus, skyrių ir narių skaičius dar padidėjo.

Zvelgiant į LK moterų d-jos įnašą Lietuvai, pirmiausia reikia paminėti D-jos įkurtas pirmąsias amatų ir ūkio mokyklas, kuriose dar tada slapta buvo mokoma lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos. Kovose už Nepriklausomą Lietuvą organizuotai moterų visuomenei vadovavo Lietuvos Katalikių

moterų d-ją. Susikūrus Vilniuje Valstybės Tarybai, jos veiklą rėmė Moterų d-ją, aukodama ir rinkdama lėšas.

Nepriklausomybės kovose pirmiesiems Lietuvos kariuomenės pulkams D-ją išsiuvinėjo ir padovanojo vėliavas; parūpino kariams šiltą aprangą, slaugė sužeistuosius ir juos slėpė nuo priešų.

Laisvės laikotarpyje D-ją ypač rūpinosi kaimo mergaičių švietimu, įsteigdama ir išlaikydama visą eilę žemės ūkio mokyklų, organizuodama įvairius kursus ir paskaitas.

Draugija rūpinosi ir spauda, per ją skleisdama tautiško dvasią, sąmonindama moteris ir formuodama viešąją visuomenės nuomonę. Tuo tikslu 1918 m. pradėjo leisti „Moterų balsą“, o 1920 m. — žurnalą „Moteris“. Tas žurnalas ir dabar tebeleidžiamas Kanadoje, kurį daugelis iš mūsų narių Adelaidėje prenumeruoja ir skaito. Draugijos meilė lietuviškai spaudai parodo ir tai, kad 1933 m. D-jos skyriai turėjo savo knygynus.

Sialia to, D-ją nemažiau rūpinosi socialine globa bei labdaryste. Įsteigė ir išlaikė 16 senelių prieglaudų, 27 arbatines, 8 viešbučius, 8 valgyklas, kovojo prieš girtavimą.

1910 m. išleido pirmąjį moterų laikraštį „Lietuvaitė“.

Draugijai taip pat rūpėjo motinų bei mergaičių globa. Tuo tikslu buvo įsteigta mergaičių globos namai, darbo biuras, motinos ir vaiko globos sekcija. Draugija pirmoji iškėlė mintį įvesti Motinos dienos paminėjimą, kas netrukus buvo įvykdyta.

Draugija išlaikė 7 sveikatos punktus, motinystės namus, namus našlaičiams, lopšellius kūdikiams.

1939 m. D-ją pasistatydino Kaune moderniškus namus, kuriuose buvo centro valdybos įstaiga ir „Moters“ redakcija.

Dalyvių skaičiumi būdavo gausūs D-jos ruošiami kongresai bei suvažiavimai. Ypač išpūdingas buvo

1928 m. Kaune įvykęs jubiliejinis D-jos kongresas. Įsivaizduokime, kaip buvo nuostabu matyti Kauno gatvėmis eisenoje žygiuojant 3.170 D-jos narių, pasipuousių tautiniais rūbais, su 70 plevėsuojančių D-jos vėliavų... 1938 m. D-jos 30-metis buvo paminėtas Kaune surengtoje konferencijoje, kur dalyvavo daugiau kaip 1.000 narių. Ta konferencija buvo dalis tuo pačiu metu šventų visos eilės sukakčių, būtent: Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmetis, 550 m. nuo Lietuvos krikšto, 325 m. nuo Marijos apsišvičimo Siluvoje.

Paskutinis D-jos kongresas įvyko 1940 m. gegužės mėnesį Vilniuje. Tūkstantinės mintos dalyvavo maldoje Aušros Vartuose ir iš ten eisenoje į Katedros aikštę, kur buvo iškilmingas posėdis. Tai buvo pirmasis ir paskutinis iki okupacijos mūsų moterų pasireiškimas Lietuvos sostinėje, kadangi tais pačiais metais sovietiniai tankai sutrypė mūsų laisvą gyvenimą. Lietuvių Katalikių moterų draugija pačiame savo žydėjime, apjungusi savo gretose apie 50.000 narių, buvo uždaryta, turtas konfiskuotas, jos išlaikomos įstaigos perimtos komunistų. Tėvyneje D-jos siekiai liko tik paslėpti moterų širdyse. Liko kančia ir kova dėl tikėjimo bei Tėvyinės laisvės.

Zvalgdamą į D-jos praeitį ir ją kritiškai vertindama, viena iš D-jos didžiųjų veikėjų - sesuo Marija Sereikytė taip rašo: „Lietuvių Katalikių moterų draugija sujungė lietuvių moteris bendram kultūros, švietimo, socialinės globos ir labdarystės darbiui. Pradedant D-jos vadovėmis ir balgiant eilinėmis narėmis, visos dirbo siekdamos Tiesos ir Meilės idealo. Jos atliko milžinišką ir reikšmingą darbą visos Lietuvos gerovei“.

O buvusi pirmoji D-jos pirmininkė Elena Valtkevičienė savo gyvenimo saulėlydyje yra taip išsireiškusi: „Malonu senatvėje matyti, kad darbas, kuriam buvo pašvęsta daug jaunystės jėgų,

nežuvo, bet davė vertingų rezultatų“.

Ir tikrai, veikėjų pastangos ir pati D-ją nežuvo. Ji drauge su Lietuvos žemės sauga buvo išsinešta išsvijon, daugelyje šalių atkurta ir veikia iki šiol. Draugijos centras nuo 1949 m. yra Toronte, Kanadoje. Ten veikia 5 skyriai. Ten leidžiamas žurnalas „Moteris“. Lietuvių katalikės moterys organizuotai veikia Skotijoje, Argentinoje, Brazilijoje, Urugvajuje ir Šiaurės Amerikoje, nors kai kurie skyriai yra pasivadinę kitais vardais.

Visą lietuvių katalikių moterų veiklą apjungia Pasaulio Lietuvių Katalikių organizacijų sąjunga, kurios centras yra New Yorke. Ši organizacijų jungtis yra Pasaulio Katalikių moterų organizacijų unijos nare. Unijos centras yra Paryžiuje. Ta organizacija veikia pasaulinėje plotmėje. Ją tarptautiniuose suvažiavimuose dalyvaujančios lietuvių delegacijos nepraleidžia progų išskirti katalikų Bažnyčios pavergtoje Lietuvoje sunkią padėtį, tikinčiųjų persekvojimus ir išryškinti mūsų tautos teisę į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

Australijoje gyvuoja du LK moterų d-jos skyriai: Melbourne ir Adelaidėje. Mes, būdamos d-jos narėmis, už jūrų vandenynų atsidūrusios, tačiau gyvename Lietuvos gyvenimu, jos vargais, jos neganda. Iš tolybių tiesame pavergtai Tėvynei ir jos kenčiančiai Bažnyčiai pagalbos ranką, stengiamės išlikti lietuviškas katalikėmis moterimis ir išsivežtus iš Lietuvos kilnius idealus bei tikslus perduoti savo dukroms.

Labai panaši šiandieną Lietuvos padėtis į tą prieš 80 metų. Ir tada ir dabar Lietuva pavergta. Ir tada lietuvis kovojo už lietuvišką žodį už lietuvišką maldaknygę, kaip ir dabar komunistinėje prispauodoje. Šiuo metu, „perestroikos“ prošvalstai žybtelėjus, iš Tėvyinės ypač garšiai sklamba tautos ir tikėjimo laisvės šauksmas. Kaip ir anuomet.

Lietuve moterie, Tu, paklusi iš Rimšos skulptūros, palikai dūzgliantį ratelį ir vaiką prie atverstos knygos. Tu eini per Lietuvos istoriją Lazdynų Peledos, Satrijos Raganos ir Zemaitės žingsniais. Tu žengi Nijolės Sadūnaitės drąsia eiseną. Prieš 80 m. gyveniman išleista jos kūrėjų LK moterų draugija taip pat keliauja toje procesijoje, o joje ir mes — Adelaidės lietuvių katalikės moterys su savo kuklių darbų lauknešeliu.

Kokiems žodžiais užbaigti savo kalbą, kokį sakinį sudaryti, kad jis giliai įkristų sieloni? Tebūnie juo prašymas, adresuotas lietuviškos motinoms ir močiutėms: įduokite savo jaunimui lietuvišką maldos žodį nuo pat mažumės, nes ten jte atras šviesą, tiesą ir tikrąjį gyvenimo kelią, kuriame tikėjimas ir lietuviškos neatskiriamai. Jūsų rankose ir D-jos ateitis. Draugija laukia lietuvių katalikių mergaičių ir moterų, kurias jūs išugdysite. Mes laukiame, tikime ir dirbame

Adelaidės Lietuvių Katalikių moterų draugijos narės, pasirodusios eisenai į iškilmingą pamaldą šv. Kazimiero bažnyčioje, savo metinėje šventėje — Zolinėje.

Nuotrauka A. Budrio

IS MŪSŲ PARAPITŲ

Melbournas

„Teviškės aidų“ tradicinis metinis ballus šį šeštadienį rugsėjo 24 d. Lietuvos namuose. Visi kviečiami ir laukjami. „Teviškės aidai“ bus labai dėkingi, kas atvykdamas paaukotų loterijai fantų.

Prano Salkausko palikimas per testamentą vykdytoja Oną Szentimrey skiriamas: „Teviškės aidams“ \$ 1.000; „Mūsų pastogė“ \$ 1.000; Socialinės globos moterų d-jai Melbournas \$ 1.000; Lietuvos klubui Melbournas \$ 11.749.28.

Aukos: Eugenija ir Vincas Stagiail \$ 100 aukojo sv. Kazimiero Lietuvos kolegijai Romoje; NN — Lietuvos katalikų religinei šaipai dėl Lietuvos persekiojamos Bažnyčios; V.Zlogas — \$ 10 „Teviškės aidams“.

Genovaitė Semlenė mirė rugsėjo 8 d. Geriatric Ilgoninėje Green Vale. Rožančius buvo kalbamas Tobin koplyčioje, laidotuvių sv. Mišios sv. Jono bažnyčioje rugsėjo 12 d. ir palydėta į Fawknear kapines.

Antanas Boveinis mirė rugsėjo 8 d. Rožančius buvo kalbamas Tobin koplyčioje, laidotuvių sv. Mišios sv. Jono bažnyčioje rugsėjo 13 d. ir palydėtas į Springvale kapines.

Vytautas Salkūnas savo šeimoms ir pačių artimųjų draugų tarpe kartu su mūsų kunigais atšventė savo amžiaus 80 metų sukaktį. Vaisės paruošė jo ištikimoji žmona p. Onutė. Jubiliatui visi sugiedojo „Ilgiausių metų“, linkėdami gausios Dievo palaimos ir stiprios sveikatos.

Algimantas Zilinskas, sugrįžęs iš LSS VII Tautinės stovyklos Amerikoje, apėnkė mūsų redakciją, papasakojo įspūdžių ir padovanojo daug stovyklos suvenyrų.

Prelato Prano Vaserlo mirties pirmosios metinės rugsėjo 29 d. Katalikų moterų d-ja tą dieną užprašė sv. Mišias už jo vėlę. Paminklas ant jo kapo baigiamas ruošti ir pašventinimas įvyks Fawknear kapinėse spalio 8 d., šeštadienį 12 val. Po to vyksime į Lietuvos namus, kur Lietuvos Kankinių koplyčioje bus aukojamos sv. Mišios, o po jų dalyvių priėmimas klubo svetainėje.

Birutė Popeliučienė iš Amerikos praneša, kad jos vyras Vincas Popeliučka, 82 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 27 d. Anksčiau jie gyveno

Paleškoma Aldona Rutkauskienė, žinantieji apie ją pranešti Onai Stankevičienėi, Tarybų 31-47, Prienai 234340, Lithuania, Europe.

Ilgametel draugijos narel

A.A. Genovaitė Semlenėi

mirus, nuosirdžiai užjaučiame dukrą Mildą, ženatą Vyta, anūkus - Vytautą, Kristiną, Ričardą, seserį Elena Žižmaraitę bei visus artimuosius ir kartu liūdime.

Melbourno katalikų moterų draugija

Mielai Draugijos garbės narel

A.A. GENOVAITEI SEMIENEI,

mirus, jos dukrą Mildą Didelienę su vyru, anūkus - Kristiną, Ričardą, Vytautą su žmona ir veilonės seserį Elena Žižmaraitę, glbiai užjaučiame skausmo valandoje ir liūdime drauge. Nuosirdžiai Jūsų,

Soc. Globos Moterų D-ja Melbournas

Tėveliui

Antanui Boveiniui

mirus, Fridai Savickienei ir jos šeimai bei artimiesiems reikiame glbiai užuojautą.

Melbourno Apylinkės valdyba

Melbournas ir Birutė dainavo „Dainos sambūrio“ chore.

Padėka. Dosniai aukojusiems Tautos šventės proga širdingas ačiū! Dr. J. Kunca

MELBOURNAS.

Į Lietuvos klubo susirinkimą

1988 m. spalio mėn. 8 d. 3.30 val. p.p. Melbourno Lietuvos klubo šaukiamas metinis klubo narių susirinkimas, kurio kvorumą, pagal Valdybos nutarimą, sudarytų bent 30 dalyvaujančių susirinkime narių. Susirinkimo programa yra sekanti:

susirinkimo atidarymas ir prezidentumo sudarymas; mirusių MLK narių pagerbimas tylos minute; mandatų komisijos sudarymas ir tvirtinimas;

praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas ir jo tvirtinimas; klubo valdybos pranešimai: pirmininko, išdėtininko, revizijos komisijos, klausimai ir atsakymai dėl skaitytų pranešimų;

valdybos narių rinkimų rezultatų paskelbimas; revizijos komisijos tvirtinimas; sumanymai ir klausimai; susirinkimo uždarymas;

Klubo metiniame susirinkime gali balsuoti ir būti renkami tik sumokėję nario mokesį nariai. Anketas naujiems valdybos kandidatams galima gauti bare pas Anuprą Rakštelį baro darbo valandų metu. Lietuvos klubo namai yra visų organizacijų ir mūsų bendruomenės pastogė. Todėl prašome visus aktyviai dalyvauti susirinkime sprendžiant klubo reikalus.

MLK valdyba

Plečia veiklą

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras (LTSC) šiuo metu baigia įrengti 4-ly kambarių konferencijų centrą Pedagoginio lituanistikos instituto patalpose Jaunimo centre. Ten vyks mokslinės konferencijos, paskaitos, bei visuomenės posėdžiai. LTSC konferencijų centras bus atidarytas rugsėjo mėn. LTSC tarybos pirmininkas dr. Adolfas Damušis, valdybos pirmininkas dr. Jonas Račkauskas. Adresas: Lithuanian Research and Studies Center, 5620 So Claremont Ave Chicago ILL 60636 USA

Adelaidės Moterų Ansamblis

Vel kelionė su daina ir tautiniu šokiu

Poetas Juozas Mikštas pavadino mus „Nesenstancioms“, tai stengiamės būti vertos to diplomatiško komplimento. Juk tik nuo ketvirtos dešimties prasideda gyvenimas. U kas per gyvenimas merdėti vietoje? Šį sykį skrendame į „UŽJURĮ“.

Hobarto universitetas dažnai minimas mūsų spaudoje. Ten jau randasi daug lietuvių draugų, o po mūsų apsilankymo-draugų dar padaugės (likimės!).

Esame tikros, kad lietuviai Hobarte turės

daug darbo ir pastangų pakloti organizuodami,

tokią lautos Sventę, bet jie savo gabumus yra praėity įrodę ir jų liks užtekti nei ateičiai.

O ir mes netuščiomis keliaujame. Nešam dovanų skambių dainų skrynelę, šmaikščių-ritmingų šokių grandinę ir pamaldžių giesmių aidus Katedros skliautams. Įaigi „Užjūrį“ turėsime tris malomas pareigas: rugsėjo 24 šeštadienio vakare universiteto salėje, sekmadienį - Katedroje ir tos pačios dienos vakare - lautos Sventės Minėjime.

Tad nešame lietuvių liaudies meną-tą mūsų turta ir kultūrinį žibintą „Už jūrių marių, už vandenėlių“. Likimės neapvilti hobartiškių ir nepadaryti sarmatos adelaidiškiams.

Dainininkės: - 1-je eilėje, A. Urnevičienė, Vad. G. Vasiliauskienė, J. Maželienė, N Vitkūnienė. II-je eilėje, N Umerienė, G. Leckienė, K. Vanagienė, A. Kaminskienė, J. Serelienė. Ir

Sokėjos: - 1-joje eilėje, L. Radzevičienė, Vad. B. Lapšienė, Nijolė Vitkūnienė. II-je eilėje, L. Afanienė, A. Laimienė, C. Bone, A. Patupienė, M. Pečiulienė, L. Staugienė, M. Neverauskienė. Irūksta L. Paul.

Leonardo Andriekaus „Balsai iš anapus“

Tyros poezijos mėgėjams Leonardo Andriekaus poeto vardas ryškiai išsienamas iš jo ankstyvesnių brandžių poezijos rinkinių: „Atviros marios“, 1955, „Saulė kryžiuose“, 1960, „Naktigonė“, 1963, „Amens in Amber“, 1968, „Po Dievo antspaudais“, 1969, „Už vasaros vartų“, 1976, „Eternal dream“, 1980, „Atmink mane, Rupintojėli“, 1985. Šių rinkinių klasikinės ir originaliai laisvos eilavimo formos turiny vyrauja religinė tematika, Dievo neieškant, bet Jį randant lietuvių tautos praeity, dabarty ir teviškės subtiliuose valduose.

MELBOURNAS

Bibliotekos pranešimas

Gauta šaltinių bibliotekai: „Visokios naujos Giesmes arba Evangeliški psalmi, kurios pirmo talpo po viena, talp ir po keles į mažas knygeles surašytos buvo, ale dabar į vienas Knygas surinktos ir ant welljimo keltu nubaznu Dušiu į Druką paduotos Heydekrug: 1898, 800 psl. „Bybeles Tal esti Wisas Szwentas Raštas Seno ir Naujo Testamento, į lietuviškąją Kalbą perstatytas, iš naujo perveizdėtas ir dewintą kartą išspausstas Berline“ 1905, 856 psl. „Naujas Testamentas musu Wiespaties ir Išganytojo Jėzaus Kristaus, į lietuviškąją Kalbą išwerstas Berline“ 1905, 278 psl. (auka Liudo Bučello). Paruošta Kosto Burbullo „Sventasis raštas“, komentarai-aiškinimai: Nehemijo psalmių knyga 5 t., Patarlių — Jeremijo knyga 6 t., Chicago 1988 (auka Alisos Baltrukonienės). Paruošta V. Butkaus ir kitų „Miško turtai“, vaisiniai augalai, vaistiniai augalai, grybai, Vilnius, „Mokslas“, 87. Vytauto Vitkausko „Lietuvių kalbos tarties žodynas“, Vilnius, „Mokslas“, 85. Vytauto Vanago „Lietuvių rašytojų sąvadas“, Vilnius, 87. Aukųjo Melbourne lietuvių bibliotekai \$ 10 A. Rahdon. Visiems nuoširdi padėka.

Juozas Mikštas
Bibliotekos vedėja

išelvijos nostalginiuose mirazuose.

Dalinai analogiškas poetinis braižas būdingai ryškus ir vėliauslame Leonardo Andriekaus eilėraščių rinkiny, pavadintame „Balsais iš anapus“. Šie relikviniai balsai apgieda visų šių istoriniu asmenybių vidinius išgyvenimus, ypač ryšium su krikštu ir jį lydinciomis nelaimėmis, kaip jų karinius žygius bei narsą: Popiežių Inocentą IV, Mindaugą, jo žmoną Mortą, brolių Adolfą, Trenlotą, Vaišvilką, Traidenį, Vytenį, kryžiuočius, kalavijuočius, Narduvos krivi, Herkų Monte, Gediminą, Aldoną Gediminaitę, Kęstutį, Algirdą, Vytautą, Jogailą, vyskupą Andrių, karalienę Jadvygą. Jie visi, kaip iš filmos juostos, praeities šešėliuose praėina pro gilių išgyvenimų sudomintą skaitytoją, palikdami jo valduotėje ilgai išliekančius ispūdžius. Šis eilėraščių rinkinys istorinės poezijos mėgėjams yra brangi ir gal vienintelė mūsų literatūroje dovana skaitytojui bei deklamatoriui.

Turinys, suskirstytas į šiuos kondensuotus skyrius, sudarančius lyg ir ištisinę keturių dalių poemą, apima šias temas: Saulėtekis, Pavasaris be džiaugsmo, Laukimas, Į naują dieną.

127 puslapių rinkinys „Balsai iš anapus“ Ateitininkų Federacijos poezijos konkurse, paskelbtame Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui paminėti, laimėjo pirmąją premiją. Ilustracijos viršelių aplanke - Vytauto Kašubos Lietuvos krikšto jubiliejinis medalis (bronzas). Tekste Vytauto Kašubos Lietuvos kunigaikščių švine iškalti portretai. Išleido JAV Sv. Kazimiero lietuvių pranciškonų provincija Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui atminti. Atspaudė pranciškonų spaustuve Brooklyne 1988 m. Kaina nepažymėta. Šią vertingą poezijos knygą jau yra išgijusi Melbourne

lietuvių biblioteką, už ką ačiū kun. Dr. Pranui Daukniui.

Leonardo Andriekaus „Balsai iš anapus“ įvadiniai posmai

BALSAI tie iš anapus,
Balsai taip artimi,
Tegul jie aidi amžiais
Džiaugsmu ir viltimi*

Klausydamiesi jų,
Save pažįstame
Kellonėje į Kryžių kalną
Sykiu su Kristumi.

Sykiu su Mindaugu
Jogaila, Vytautu,
Su kankinių miniom,
Stebuklo nuojauta.

Tiek slimtmėčių keliauta -
Net baimė imal -
Balsai jau skelbkite
Prisikėlimą.

Pabaltijo masinės demonstracijos

Rugpjūčio 23d. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, įvyko masinės demonstracijos, pasmerkiant Molotov-Ribbentropo slaptus susitarimus, kurių rezultate Sovietų Sąjunga okupavo tris Pabaltijo valstybes.

Pagal pabaltiečių biuro Strasboure gautą iš Lietuvos pranešimą, demonstracijoje Vilniuje, Vingio parke, dalyvavo apie 200,000 žmonių. Demonstracija truko pusterčio valandos. Kalbėjo apie 15 asmenų. Buvo perskaitytas Amerikos senatorių laiškas Gorbačioviui, raginant jį pasmerkti slaptus susitarimus bei jų pasekmes Pabaltijo valstybėms. Demonstracijoje matėsi daugybė nepriklausomos Lietuvos vėliavų, ir ji buvo baigta Lietuvos himnu.

Demonstracijoje Kaune, anot Pabaltijo biuro Strasboure gauto pranešimo, dalyvavo apie 50,000 (pagal TASS'ą - 10,000) žmonių. Buvo reikalaujama panaikinti Molotovo-Ribbentropo slaptus susitarimus.

Demonstracijos taip pat vyko Taline, kur dalyvavo apie 8,000 žmonių. Kalbėjo žymus sovietų istorikas Yuri Afanasejevas, kuris pasakė, kad Estija buvo okupuota kaip Molotovo-Ribbentropo Pakto pasekmė. Demonstracijos taip pat vyko Tartu ir Voren miestuose, Estijoje.

Rygoje demonstracijoje dalyvavo 30,000-40,000 žmonių prie Laisvės paminklo. Čia, kaip ir Vilniuje, buvo perskaitytas Amerikos senatorių laiškas Gorbačioviui.

ELTA

ADELAIDES KRONIKA

Adelaidės Apylinkės valdybos pirmininko J. Stačionio iniciatyva, pagaliau, vėl atgaivinta Pavergtųjų tautų sąjunga Pietų Australijoje. Jos gyvastingumas gražiai pasireiškė rugpjūčio 21 d. Scott teatro salėje susauktu viešu susirinkimu karo nusikaltėlių aktui paneigti. Susirinkimui laikas parinktas, kaip sakoma, penkios minutės prieš dvyliką, nes už poros dienų karo nusikaltėlių aktas bus svarstomas Australijos senatė. Pagrindinis kalbėtojas sir Barry Crocker labai preciziškai suformuluotais teisiškai pagrįstais šešiais punktais įtikino, kad šio akto priėmimu senatas tik susikompromituotų, kad įstatymiškai būtų įteisinta nesąmonė. Už pulką kalbą jam padėkoto plojimais stovint. Po to kalbėjo dar pora prelegentų, kurie aštriais žodžiais taip pat pasisakė prieš karo nusikaltėlių aktą. Baigiantis susirinkimui, buvo pravedta rinkliava Pavergtųjų tautų sąjungos Adelaidės skyriui. Nors buvo pakviesti spaudos ir televizijos darbuotojai, tačiau dalyvavo tik ABC filmuotojas, kurio valdymas iš susirinkimo keleta sekundžių buvo perduodami per ABC 2 kanalą.

Rugpjūčio 21 d. Lietuvių namuose įvyko Bronės Mockūnienės tapybos darbų paroda. B. Mockūnienė adelaidiškams yra labai gerai pažįstama. Eilėje literatūros vakarų ji skaitė savo kūrybą, o dar ryškiau aiškėdė savo gabumus, išspausdindama romaną „Saulėlydis“, kuris susilaukė gražių įvertinimų. Tėvynės peizažus tapiusi žodžiais, prieš 10 metų pabandė juos tapyti dažais. Meno mokykloje pasimokiusi technikos ir studijas gilinusi pas privačius mokytojus, ryžosi su savo tapyba išėiti į viešumą.

Šioje antroje personalinėje parodoje B. Mockūnienė išekspozavo 35 darbus. Peizažai, gėlės, portretai. Daugumoje giedri nuotaika ramiame kolorite. Bandymai panaudoti niūriais paletės spalvas kažkaip neišsako nuotaikos, netenka jėgos, nes dailininkės tvirčiausiai suręsti kūrybinės nuotalkos namai yra giedra. Keletas paveikslų buvo parduota. Labai gaila, kad mūsų jaunosios šeimos, surandancios daug lėšų pramogoms, nepanoro B. Mockūnienės paveikslų giedros išnešti į savo namus.

Iš Lietuvos pasiekė žinia, kad ten mirė buvęs Telsių kunigų seminarijos profesorius, vyskupijos tribunolo viceoficiolas, Sibiro kankinys, pastaruju metu altaristas Palangoje, kun. dr. Kazimieras Priaiškauskas, 88 m. amžiaus. Šią žinią skaudžiai Adelaidėje išgyvena Mirusiojo artima gimnaitė G. Opulskienė. Reiškiamė užuojautą.

Sv. Kazimiero bažnytinio choro giesmininkas Zigmas Stankus choristų ir artimųjų tarpe atšventė savo 80 m. amžiaus sukaktį. Geros sveikatos, skardaus balso ir visokeriopos sėkmės

Melbourne Socialinės tvarkos instituto leidžiamas „Social Survey“ mėnesinis žurnalas, dabar išėjusioje lilepos laidoje visą puslapį skyrė birželio 14d. Lietuvoje minėtiems tremimams į Sibirą. Vilniuje didžiojoje aikštėje buvo apie 6,000 demonstrantų, kur prie katedros laiptų kalbas sakė sąžinės kankinys Antanas Terleckas ir kiti lietuviai buvę sąžinės kankiniai. Tačiau ne visi norintieji demonstracijoje galėjo dalyvauti, nes policija aplink aikštę stovėdama ateinančius varė šaly.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)
Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvird.,	5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS	
Penktadieniai	5 - 11.30 val.
Šeštadieniai	2 - 12.30 val.
Sekmadieniai	12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvird., penktad., ir šeštad nuo 6 val.
Sekmadieniai nuo 1 val.
Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TRECIADIENĮ NUO 5.30 iki 8.00 val.

SVEDISKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.
Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti?
Skambinkite 708 1414.

TALKOS PASKOLOS - PIGESNĖS!

Baldams, automobiliui, smulkiems reikalams...
Asmeninės, garantuotos paskolos iki \$10,000
\$10,000 penkiems metams kainuos tik \$58 į savaitę.

TALKOS ĮSTAIGOS VEIKIA LIETUVIŲ NAMUOSE

Adelaide - Sekmad. 1 - 3 val.
Melbourne - Šeštad. 10 - 2 val.
Sekmad. 1 - 3 val.
Sydney - Sekmad. 2 - 4 val.